

SÖZCÜKLERİN GİZEMİ 2

Tarihi - Kökeni - Hikâyesi

Muhammet ÇALIK

Şennur BEYSE

Mustafa BAYER

Sözcüklerin Gizemi 2

Muhammet ÇALIK, Şennur BEYSE, Mustafa BAYER

Kapak Tasarımı

Ayşegül ASLANTÜRK ALKAN
Muhammet ÇALIK

Mizanpaj

Seval ÇALIK

Editör

Muhammet ÇALIK

1. Basım, Ocak 2025

ISBN

978-625-5510-40-2

Yayınevi

Alarga Yayınevi
Musalla Bağları Mahallesi, İnciköy Sk. No:1/A
Selçuklu/KONYA

Baskı

Bulut Dijital Matbaa San. Tic. Ltd. Şti.
Musalla Bağları Mahallesi, İnciköy Sk. No:1/A
Selçuklu/KONYA
Sertifika No:48120

Yazarlardan okura...

Türkçenin zenginliđi görünenin ötesinde bir deryadır...

İÇİNDEKİLER

1- Atatürk	11
2- Yada	16
3- Boğa	20
4- Kıtalar	23
5- Baharat	28
6- Serender	34
7- Toblerone	38
8- Aerojel	39
9- Fındık	41
10- Nobel	43
11- Çiçekler	46
12- Sahaf	61
13- Şiir	64
14- Muska	72
15- Sıfır	75
16- Berber	78
17- Barbar	81
18- Guinness	85
19- Minare	92
20- Azar Dizgini	97
21- Kruvasan	99
22- Nardugan	101
23- Damacana	107
24- Tersane-Arsenal	110
25- Efes	113
26- Toros	117
27- Hababam	120
28- Hollywood	125
29- İzmir	128
30- Karadelik	131
31- Traverten	134
32- Hissikablelvuku	138
33- Gassal	140

34- Kolonya	143
35- Hücre	146
36- Süveyda	148
37- Datça	150
38- Sadist	154
39- Okey	159
40- Şey	162
41- Erguvan	164
42- Mavi Bulut	169
43- Unutulmaya Yüz Tutmuş Kelimeler	171
44- Pinhan	188
45- Ülkeler	191
46- Kehanet	199
47- Kelime	201
48- Şifre	204
49- Notlar	211
50- Kaynakça	212
51- Digital Kaynakça	220
52- İletişim	226

MUHAMMET ÇALIK

Muhammet ÇALIK 1984 yılında Trabzon'un Yomra ilçesinde dünyaya geldi. Babası aşçı, annesi ev hanımı olan ÇALIK ilk, orta ve lise eğitimini Yomra'da tamamlamıştır. Eğitim hayatının yanında futbolla da ilgilenmiş Yomraspor'da kısa bir süre genç kategorilerde futbol da oynamıştır. 2006 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Türkçe Öğretmenliği bölümünü bitirdikten sonra 2007 yılında Samsun'un Çarşamba ilçesinde öğretmenliğe başlamıştır. Sonrasında Anadolu Üniversitesi Adalet ön lisans ve spor yönetimi ön lisans bölümlerini tamamlamıştır. 2010 yılında TFF'ye bağlı olarak futbol hakemliğine başlamıştır. 2010-2014 yılları arasında Çarşamba Anafartalar İlköğretim Okulu adına "Pusula" adlı dergiyi yayın 4 yıl boyunca yayın hayatına sunmuştur. 2024 yılında ulusal dergi Tenha'da yazısı yayımlanmış ve editör olarak görev almıştır. 2024 yılında Ahmet Yesevi Üniversitesi Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır. Evli ve iki çocuk babası olan ÇALIK halen Çarşamba'da bir kamu kurumunda öğretmen olarak görev yapmaktadır.

Yayımlanan eserleri: Yarım Kalan Yazılar, Efsanenin Peşinde, Kalplerdeki İz, Devam Eden Yazılar, Türk Mitolojisinde Efsaneler, Türk Destanları, Sözcüklerin Gizemi Tarihi, Kökeni, Hikâyesi.

ŞENNUR BEYSE

Şennur BEYSE 1982 yılında Rize'nin Çamlıhemşin ilçesine bağlı Dikkaya köyünde dünyaya gelmiştir. İlk ve ortaokulu orada okumuş Anadolu Lisesini Ankara'da kazandığı için ailesi ile beraber Ankara'ya yerleşmiştir. Anadolu Üniversitesi tarih bölümünden mezun olduktan sonra İstanbul Üniversitesi Sosyoloji bölümünden de onur öğrencisi olarak mezun olmuştur. Yüksek lisansını Hoca Ahmet Yesevi Üniversitesinde Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi bölümünde tamamlamıştır.

3 yıl Başbakanlık Osmanlı Arşivinde araştırmacılık yapmıştır. Hüsn'i hat sanatı ve ebru sanatı eğitimlerini almıştır. Beykoz Üniversitesinden “çocuklar için felsefe (P4C)” ve İstanbul Üniversitesinden formasyon almıştır.

Uzun bir süre Havadistürk internet sitesinde köşe yazarlığı yapmıştır. Muhammet ÇALIK'ın yayımlanan Kalplerdeki İz kitabına anılarıyla katılım sağlamıştır. Tenha dergisinde makalesi yayınlanmıştır.

Yazmak ve okumak onun en büyük hobileridir.

Bir kamu kurumunda sınıf öğretmeni olarak görevine devam etmektedir.

MUSTAFA BAYER

Mustafa Bayer, 4 Temmuz 1987’de Samsun’da dünyaya geldi. Eğitim hayatına Şehit Cengiz Topel İlkokulu’nda başladı, ardından Kazım Özdemir Ortaokulu’nda öğrenimine devam etti. Lise eğitimini Namık Kemal Lisesi’nde tamamladıktan sonra 2005 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlköğretim Fen Bilgisi Öğretmenliği Bölümü’ne girdi ve 2009 yılında başarıyla mezun oldu.

Meslek hayatına 2010 yılının Aralık ayında Sinop Dikmen Ortaokulu’nda Fen Bilimleri Öğretmeni olarak adım atan Mustafa Bayer, öğretmenlikteki tutkusunu ve bilgisini öğrencilerine aktarmaya devam etti. Şu anda Samsun Çarşamba İmam Hatip Ortaokulu’nda görev yapmakta olan yazar, eğitimde bilimin ve merakın gücüne inanarak çalışmalarını sürdürmektedir.

2015 yılında hayatını birleştirdiği eşiyle mutlu bir yuva kuran Mustafa Bayer’in, 2018 yılında Asaf Yiğit Bayer ve Meva Begüm Bayer adında ikiz çocukları dünyaya geldi. Baba olmanın getirdiği sorumluluk ve duygusal zenginlik, onun hayata bakışını derinleştirerek yazın dünyasına yeni bir perspektif kazandırdı.

Yazarlık serüvenine 2023 yılında yayımlanan “UZUN KİRPİKLİ” kitabında bir bölüm ile başlayan Mustafa Bayer daha sonrasında TENHA dergisinde “GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZDE BESLENME ALIŞKANLIKLARI VE ÖTOFAJİ” yazısıyla devam etmiştir. İnsan hikâyelerine ve hayatın içindeki sade güzelliklere odaklanmaktadır. Kalemıyla düşünceleri, duyguları ve gözlemlerini paylaşmayı seven yazar; okuyucularını samimi, sıcak ve düşündürücü bir yolculuğa çıkarmayı amaçlamaktadır.

ÖN SÖZ

Kelimelerle düşünür, kelimelerle yaşarız. İletişim için onlara muhtacız. “İnsan isimleri unuttuğu gibi kelimeleri de unuttur. Kişinin kelime dağarcığı sürekli gübrelenmeye ihtiyaç duyar, yoksa ölür.” der Evelyn Waugh. Her yeni kelime yeni kapılar, yeni bakış açıları demektir. Aldous Huxley’in “Kelimeler hayatımızda çok büyük bir rol oynar ve bu nedenle en yakından incelenmeyi hak ederler.” cümlesinden de yola çıkarak inceledik sözcükleri, kelimeleri ya da Nurullah Ataç’ın söylemiyle tilcikleri...

Birinci ciltte olduğu gibi yine kelime seçme sürecine odaklanıp aklımızda kalan kelimeleri sizlerle paylaşmak istedik. Türk Dil Kurumunun araştırmasına göre dilimizde yaklaşık 1.450.000 kelime yer alıyor. Biz de bu kelimelerden güncel olanları, unutulmaya yüz tutmuşları, sıkça kullanılanları, bazen de isimleri araştırıp sunmaya çalıştık

Sözcüklerin etimolojisinin yanında tarihini ve hikâyesini de ortaya koymaya çalıştık. Bazen anlamsız bir sözcükken, bazen tüm dünyanın duyduğu kullandığı ama nasıl oluştuğunu düşünüp umursamadığı bir isme evrilen sözcükleri aktarmaya çalıştık. Gelişen teknolojinin bize sunduğu yeni sözcükler ile geçmişin sayfalarında kalan ölmeye yüz tutmuş sözcükler...Bazen de her gün sıklıkla kullandığımız sözcükler...Bizlere yeni kapılar yeni fikirler sunar.

Kelime, Arapçada “yara, iz, iz bırakmak” demek. O nedenle midir ağzımızdan çıkan sözcükler karşıda ya bir yara ya bir iz bırakır? Bunun farkında olarak seçmeliyiz kelimelerimizi. Konfüçyüs’ün de dediği gibi “Bir kelime kararını, bir duygu hayatını, bir insan seni değiştirebilir.” Özensiz seçilmiş bir kelime duyguları anlamsız kılan sestten başka bir işe yaramaz. Eserin oluşması vesilesi ile eğitim hayatım boyunca destek olan değerli annem Ayşe ÇALIK’a, babam Hasan ÇALIK’a ve sevgili eşim Seval ÇALIK’a teşekkürlerimi sunuyorum.

Muhammet ÇALIK